

Nr 524

Av herr Nilsson i Tvärålund m. fl., om utredning rörande det tekniska och administrativa förfarandet vid konsumtionsutgiftsskatt, m. m.

Sparandet och kapitalbildningen utgör grunden för de ekonomiska framstegen. Skall de såväl absolut som relativt ständigt ökade investeringsbehoven för produktionsapparatens utbyggnad och förnyelse kunna tillgodoses, skall de ekonomiska insatser som fordras på utbildningens, på forskningens, på energiförsörjningens m. fl. områden kunna göras och skall vårt land och dess näringsliv genom investerings- och rationaliseringsåtgärder kunna framgångsrikt hävda sig på nya, friare marknader måste sparandet ökas. Nödvändigheten att spara en allt större del av nationalinkomsten är mera uppenbar än någonsin tidigare.

Den ekonomiska politik som förts har inte kunnat skapa stabilitet i penningvärdet eller i tillräcklig utsträckning öka sparanddelen av nationalinkomsten, vilka två företeelser är ömsesidigt beroende av varandra. Det kan ifrågasättas om de medel som traditionellt används i den ekonomiska politiken är lämpliga för nutida förhållanden och krav. De enorma tekniska framstegen, det mycket rikt utvecklade organisationsväsendet och den internationella utvecklingen har redan omändrat och kommer än mer i framtiden att omändra samhällets struktur. Både målsättning och medel för den ekonomiska politiken måste anpassas efter denna strukturförändring.

De medel, som under 1950-talet använts i den ekonomiska politiken, har varit kreditrestriktioner, skatt på investeringar, punktskatter på vissa konsumtionsvaror m. m. Även den direkta statliga skatten har använts i åtminstone konjunkturdämpande syfte. Likaledes har den allmänna varuskatteinförts med konjunkturpolitisk och ekonomisk-politisk motivering. Dessa medel har emellertid inte motsvarat sitt syfte — delvis beroende på den snabba statliga utgiftsexpansionen. Även den ekonomiska politikens klassiska vapen, räntan, har därför kommit till allt flitigare användning. Jämsides med ett hårt skattetryck har vi fått en mycket hög räntenivå. Det har t. o. m. ansetts nödvändigt att bibehålla en mycket hög räntenivå när konjunkturedgång gjort sig gällande.

Förutsättningarna för användandet av nämnda finans- och penningpolitiska medel har väsentligt förändrats genom att samhället genomsyrats av organisationsväsendet. Praktiskt taget alla arbetstagare och företagare företräds i sina ekonomiska intressen av organisationer. Därjämte finns organisationer, som oberoende av yrkestillhörighet och socialgrupper söker tillvarata sina medlemmars mera speciella intressen. Även dessa organisationer

har ofta prägeln av ekonomiska intresseorganisationer. Användningen av de nämnda medlen möts regelmässigt av ett visst motstånd från de organisationer, som anser sina medlemmar och intressen bli drabbade av åtgärden i fråga. Ett organiserat krav på kompensation utlöses. Företagarna söker ta igen sina kostnadsökningar genom förhöjda priser, löntagarna söker kompensera sig genom högre löner o. s. v. Huruvida det blir möjligt att göra verklighet av dessa kompensationskrav beror på ett flertal olika faktorer, som är svåra att bedöma på förhand, men att den avsedda effekten med en viss åtgärd blir åtminstone betydligt dämpad kan inte ifrågasättas.

Vid bedömningen av de nämnda ränte-, kredit- och skattepolitiska medlen kommer man alltså i konflikt med såväl sociala målsättningar som rättvis- och kompensationskrav, för vilket politiska och fackliga sammanslutningar inte vill lämna berörda medborgare i sticket. Den våldsamma ökning av skattetrycket som omsättningsskatten medfört har man sålunda sökt kompensera genom olika åtgärder. För folkpensionärerna utlöses ett indextilllägg liksom vid vanlig inflation, för barnfamiljernas räkning har barnbidraget förstärkts, och för vissa inkomsttagare, företrädesvis i medelskikten, har den direkta skatten sänkts i viss grad. De många små inkomsttagare, som inte är barnförsörjare eller folkpensionärer, har emellertid fått endast obetydlig kompensation eller ingen kompensation alls. Självfallet måste detta te sig obilligt.

En allmän omsättningsskatt har — förutom sina ur social synpunkt negativa verkningar och den omständliga och fördyrande administrationen — också den olägenheten att den direkt resulterar i prisstegringar. Om man söker motverka ett inflationstryck genom införande eller höjning av omsättningsskatt kan det därför förväntas att inflationspsykosen stegras och bl. a. utlöser förstärkta kompensationskrav för prisstegringarna. Därjämte drabbar den allmänna omsättningsskatten investeringarna och produktionsmedlen i betydande utsträckning. Den medför vidare kostadsfördyringar och utgiftsökningar för stat och kommun och medför alltså förutom sin egen primära effekt en ytterligare skärpning av skattetrycket. Omsättningsskatten är således förenad med omfattande avigsidor och negativa verkningar.

Liknande företeelser kan påvisas beträffande räntehöjningar och kreditrestriktioner. Det har ansetts erforderligt att göra omfattande undantag från dessa. Undantagen har emellertid icke grundat sig på det faktiska behovet i så måtto att de ekonomiskt svaga blivit tillgodosedda. Vissa svaga men troligtvis ett större antal med goda ekonomiska förutsättningar har undantagits från kreditrestriktionernas och räntehöjningarnas verkningar. Detta har medfört att åtgärderna fått sättas in med större kraft och omfattning, vilket gjort att övriga drabbats ännu hårdare. Särskilt för de ekonomiskt svaga, som inte omfattats av undantagen, måste ett dylik förfarande te sig orättvist, särskilt vid jämförelse med de ekonomiskt välställda som omfattats av undantagen. Påståendet att man numera undantar de ekonomiskt svaga från de tyngande åtgärderna inom den ekonomiska politiken överensstämmer inte med verkligheten.

En hög och jämn sysselsättning är numera ett synnerligen väsentligt mål för politiken. Därav följer att ingen vill förorda eller ta ansvaret för en räntehöjningskonsekvens i form av arbetslöshet. Rantepolitikens effekt är därför inte densamma som den var, då man accepterade även ett mycket betydande mått av arbetslöshet.

Räntevapnets ändrade funktion framgår av den senaste tidens utveckling. Genom kreditrestriktionerna har den statliga upplåningen och bostadsbygget getts prioritet på kreditmarknaden. Inom den del av kreditmarknaden, där ingen prioritering förekommer, har konkurrensen om krediterna därigenom blivit mycket hårdare. Vi har fått en överansträngd kreditmarknad, som medfört att diskontot även vid konjunkturnedgång hållits på mycket hög nivå. Den nyligen företagna räntehöjningen är inte en aktiv åtgärd mot en väntad inflation utan en passiv åtgärd, en justeringsåtgärd, en anpassning till vad som redan skett genom den omfattande prioriteringen av krediterna. Avsikten synes emellertid vara att upprätthålla denna prioritet i obegränsad omfattning och också med de mera förmånliga räntesatserna. Därför har diskontohöjningen fått slå igenom på utlåningsräntorna men inte på inlåningsräntorna. Följden blir att småspararna inte får sin andel av räntehöjningen. De får avstå till den prioriterade delen av kreditmarknaden för att utlåningsräntan till den statliga upplåningen skall kunna hållas på låg nivå.

Den förda kreditpolitiken innebär att den s. k. långa marknaden med dess lägre räntor i första hand reserveras för den prioriterade delen. Näringslivet blir i stor utsträckning hänvisat till den s. k. korta marknaden med högre räntor. Räntehöjningen synes ha tillkommit för att bevara här påtalade förhållanden. Konsekvensen blir ökade tunga räntebördor inom näringslivet och ökade svårigheter att få krediter. Räntehöjningen får alltså påtagliga negativa verkningar, högre räntor och kreditsvårigheter för näringslivet, men den positiva effekt, som kan följa med räntehöjningar i form av sparstimulans, har kraftigt beskurits. Diskontot är nu 1 procent högre än 1957, varav småspararna emellertid fått endast 0,5 procent. Då det som framhållits är synnerligen angeläget att sparandet stimuleras och kapital ställes till förfogande för produktionsapparatens utbyggnad och förbättring, är denna politik synnerligen beklaglig.

Det gällande systemet för direkt beskattning är uppbyggt med vägledning av principen skatt efter förmåga, vilket tar sig uttryck i bl. a. dess progressivitet. Beskattningen träffar därigenom arbetsinsatsen och särskilt hårt den sista nyskapande arbetsinsatsen. Eftersom de första pengarna av inkomsten användes till de primära och livsnödvändiga utgifterna och pengarna mot slutet av inkomsten förbrukas till de mera sekundära behoven blir det de sista pengarna av inkomsten som sparas. Det är dessa sista pengar progressionen och marginalskatten drabbar hårdast. Även den direkta statliga beskattningen drabbar sålunda hårt produktionens drivfjädrar — ökad kapitalbildning och ökad arbetsinsats.

Progressiviteten är motiverad mot bakgrunden av en solidarisk samhälls-

syn att bördorna skall bäras efter ekonomisk bärkraft. Denna syn är nu allmänt omfattad. Dock torde den meningen vara ganska utbredd att inkomstskatten och dess progressivitet nu nått ett läge, som inte utan betydande skadeverkningar kan överskridas. En sänkning av uttagsprocenten för den statliga inkomstskatten skulle ha en viss betydelse ur sparfrämjande synpunkt. I nuvarande statsfinansiella läge och med hänsyn till andra angelägna skattesänkningar kan emellertid inte en sådan nu åstadkommas i sådan omfattning att den får nämnvärd inverkan på sparstimulansen, i varje fall inte om den i och för sig riktiga principen skatt efter förmåga skall bibehållas som vägledande. Det nuvarande skattesystemet verkar inte sparfrämjande utan snarare i motsatt riktning.

Då man med hittills använda ekonomisk-politiska medel icke lyckats erhålla tillräcklig kapitalbildning, som utgör grunden för en balanserad expansion, har det tid efter annan diskuterats tvångsåtgärder för att få till stånd ett ökat sparande. Ett direkt tvångssparande ansågs av vissa böra införas för några år sedan. Senare har ett tvångssparande för ungdom framhållits som en möjlighet. Den nyligen beslutade obligatoriska allmänna tilläggs pensioneringen bygger på fördelningssystemet och kräver i och för sig inte någon fondbildning av betydelse. Den omfattande fondbildning, som ingår i systemet, kan därför till övervägande delen betraktas som ett direkt tvångssparande. Det råder allmän enighet om att tidigare incitament till sparande numera försvunnit i betydande utsträckning. Detta kan emellertid inte ersättas av tvångsåtgärder och tvångssparande. Dylika åtgärder ökar marginals-kattetänkandet och framkallar kom-pensationstänkande och kom-pensationsåtgärder av den art som tidigare berörts. Även om kom-pensationssträvandena temporärt kan undertryckas, leder de förr eller senare till en inflationistisk utveckling, som urholkar de tvångssparade medlens värde. Tvångssparandet måste därför, oavsett i vilken form det sker, avvisas som realistiskt alternativ. Detta gäller även den omotiverade fondbildningen i den obligatoriska tilläggs pensioneringen.

Det sagda poängterar behovet av en omläggning av skattesystemet. Vi bör skapa ett skattesystem, som är verkligt sparfrämjande, som stimulerar den sista arbetsinsatsen och avskräcker från den sista konsumtionen, som bibehåller individens rätt och möjlighet till fritt konsumtionsval inom ramen för hans resurser, dvs. åstadkomma ett personligt, frivilligt sparande. Skattesystemet borde få betydelse för att styra konjunkturen utan att, såsom sker särskilt i de rent totalitära staterna, åsidosätta individens frihet och personliga integritet.

Det demokratiska samhället har saknat och saknar alltjämt tillräckligt användbara och för sitt ändamål väl lämpade instrument, som tillgodoser dels det från demokratisk synpunkt oeftergivliga kravet på individens frihet och dels sociala rättvisehänsyn. Det saknas medel som utan uppslitande politiska strider kan användas för att reglera fördelningen mellan konsumtion och sparande. Den ekonomiska politiken i ett demokratiskt samhälle bör få till sitt förfogande medel, som dels rent allmänt stimulerar vil-

jan att spara och dels särskilt avskräcker från den »sista» konsumtionen, d. v. s. vad man skulle kunna kalla lyxkonsumtion. Enligt vår mening bör en beskattning av konsumtionsutgifterna, en konsumtionsutgiftsskatt, kunna bli ett sådant tillbakahållande medel i fråga om lyx- eller överkonsumtion. Detta får emellertid inte leda till en ökning av det allmänna skattestrycket.

Syftet med vår tanke om en skatt på konsumtionsutgifter är att inverka på den personliga konsumtionen för att åstadkomma den nödvändiga kapitalbildningen och samhällsekonomiska balansen. Det förefaller vara en framkomlig väg att i fråga om fysiska personer införa en kombination av skatt på inkomster och konsumtionsutgifter. I fråga om juridiska personer skulle således såsom nu sker — bortsett från omsättningsskatten — endast skatt på inkomster förekomma. Denna kombination av inkomst- och konsumtionsutgiftsskatt får inte leda till en ökning av det samlade skattetrycket. Även om vi här diskuterar skattesystemet som sådant vill vi kraftigt understryka angelägenheten av att skattetrycket lättas. Det höga skattetryck som nu följt med den allmänna omsättningsskatten kan icke accepteras.

Vid konsumtionsutgiftsskatt omfördelas skattetrycket så att den som sparar mera också får betala lägre skatt, medan den som icke vill avstå från konsumtion av icke nödvändigt slag får betala högre skatt. Att spara är ju att på annat sätt än skattevägen avstå från konsumtion till fördel för helheten. Genom den ökade kapitalbildning som följer av sparandet kan räntabla investeringar vidtagas i ökad utsträckning, rationaliseringar och förbättringar av produktionsapparaten genomföras snabbare och den ekonomiska framstegstakten hållas på högre nivå, allt i helhetens intresse.

Skatten på utgifter skulle såsom tidigare framhållits endast uttagas på personliga utgifter för konsumtionsändamål. Utgifter för investeringar och kostnader i rörelse samt alla kostnader för inkomsternas förvärvande skulle undantagas. Den utgiftssumma, som sedan återstår, skulle i princip utgöra nettoutgiften för konsumtionsändamål och upptagas vid taxering till utgiftsskatt. Det vore sålunda nödvändigt att skattebetalaren i deklarationen redovisade sin förmögenhetsställning vid beskattningsårets början och slut. Förmögenheten deklarerades även nu men bör vid utgiftsbeskattning deklarerars på ett mera ändamålsenligt sätt. Förändringarna i förmögenheten skulle ge besked om hur mycket av inkomsten som förbrukats för konsumtion.

Nu gällande bestämmelser för förmögenhetsbeskattning, inklusive arvs- och gåvoskatt, lämnar förbrukning av förmögenhet obeskattad. En person kan emellertid förbruka sitt kapital för konsumtionsändamål och därigenom öka trycket på andras sparande och produktion utan att detta medför några konsekvenser i beskattningshänseende. Genom den föreslagna skatten på utgifter skulle en dylik förtäring av kapital komma att beskattas. Ett införande av utgiftsskatt torde därför medföra, att nu gällande regler för arvs-, gåvo-, vinst- och förmögenhetsbeskattning måste överses.

Omständigheten att även s. k. kapitalförtäring beskattas vid utgiftsbe-

skattning, vilket hänger samman med att man betalar skatten inte när pengarna förvärvas utan när de förbrukas för konsumtion, medför omfattande utjämningsmöjligheter för den enskilde. Många ungdomar har i våra dagar stora inkomster men liten försörjningsbörda. De tillägnar sig under denna tid ofta levnadsvanor som icke kan bibehållas sedan familjebildning skett, vilket medfört och medför omfattande problem. Vid en lämpligt avvägd utgiftsskatt skulle överkonsumtion under ungdomsåren bli hårt beskattad av utgiftsskatt och sparstimulansen sålunda stor. Sedan familjebildningen skett och försörjningsbördan och därmed även det faktiska konsumtionsbehovet av normal karaktär blivit större, skulle konsumtionen tillåtas bli större utan att för den skull bli belagd med samma utgiftsskatt. Det kan dessutom övervägas att bosättningsåret medge ett extra skattefritt utrymme för att därigenom ytterligare stimulera till ungdomssparande och ekonomisk planering inför familjebildningen. Redan systemet som sådant erbjuder emellertid stora möjligheter härvidlag.

Konsumtionsutgiftsbeskattning ger stora möjligheter till resultatutjämnning mellan olika år. En stor inkomst under ett år förfaller till utgiftsskatt endast till den del den förbrukas. Den övriga delen förfaller inte till utgiftsskatt förrän den tages i anspråk kanske under år då förstärkning av inkomsten behövs. Ett sådant utjämningsförfarande är av stort värde för såväl den enskilde som samhället.

Även för sparande med sikte på ökad ålderdomstrygghet skulle en konsumtionsutgiftsbeskattning få stor betydelse. I nuvarande skattesystem beskattas inte premie för pensionsförsäkring, utan den utfallande pensionen beskattas i sinom tid. Vid konsumtionsutgiftsbeskattning skulle olika former av sparande bli jämställda härvidlag. Oavsett om sparandet sker i bank, i egnahem eller annan fastighet, i rörelse, genom försäkring eller på annat sätt, skulle det inte beläggas med utgiftsskatt förrän det förbrukas, t. ex. på ålderdomen o. s. v. Den enskilde skulle få ökade val- och frihetsmöjligheter i sitt sparande.

Skatteskalen för en konsumtionsutgiftsskatt kan utformas på olika sätt. Den kan göras regressiv, den kan göras proportionell, den kan göras progressiv, och man kan tänka sig en kombination av dessa olika metoder. Det finns alltså alternativa möjligheter, som bör prövas mera ingående.

Skatteskalen måste emellertid utformas med hänsyn till det skattefria utrymme för grundkonsumtion, som kan komma i fråga. Principen om skatt efter bärkraft får icke åsidosättas. I nuvarande skattesystem är detta tillgodosett genom progressiviteten och genom ortsavdrag samt barnbidrag, vilket ju utgör en skatteåterbäring på grund av försörjningsbörda. I konsumtionsutgiftsbeskattningen borde det för grundkonsumtion skattefria utrymmet lämpligen grundas på det antal konsumtionsenheter, som skall leva på ifrågavarande inkomst. Därigenom blir skattesystemet familjevänligt. Med en rent progressiv skatteskala kan emellertid ett sådant skattefritt konsumtionsutrymme få olika värde beroende på inkomstens storlek liksom fallet skulle vara i nuvarande statliga inkomstbeskattning. Om skalan göres

proportionell får avdraget icke denna karaktär, men det finns också andra möjligheter till teknisk utformning som löser frågan om grundkonsumtionsutrymmets lika värde utan att sparstimulansen för den skull behöver gå förlorad.

I fråga om omsättningsskatten har ett avgränsat fritt utrymme åstadkommits genom att bostadskostnaderna undantagits till viss del. För övriga delar av grundkonsumtionen är omsättningsskatten oundviklig. S. k. överkonsumtion går emellertid fri i avsevärd utsträckning främst beroende på att vissa tjänster av tekniska skäl undantagits. Sålunda har t. ex. resor och restaurangtjänster, vilka ingår som betydande komponenter i den s. k. överkonsumtionen, icke belagts med omsättningsskatt. Även om de tekniska skälen varit tvingande, framstår detta som mindre tillfredsställande. Tanken har framförts att man skulle vidga det från omsättningsskatt fria utrymmet för grundkonsumtion genom att undanta livsmedel eller genom att belägga relativt umbärliga varor med högre skatt. Detta har emellertid avvisats av tekniska skäl. Det är sålunda svårt att dra en gräns mellan umbärliga och oumbärliga varor, och det skulle stöta på mycket stora administrativa svårigheter — inte minst för berörda näringsidkare — att undanta livsmedlen. Vidare skulle en hårdare skattebeläggning av umbärliga varor innebära ett betydande ingrepp i det fria konsumtionsvalet. Det kan sålunda konstateras att konsumtionsutgiftsskatten i tekniskt avseende är överlägsen såväl nuvarande statliga inkomstbeskattning som omsättningsskatten när det gäller att avväga skatten efter bärkraft och försörjningsbörda utan att det fria konsumtionsvalet sättes i fara.

Såsom redan anförts bör en konsumtionsutgiftsbeskattning införas vid sidan av en statlig inkomstbeskattning av nuvarande typ utan att skattetrycket tillåtes öka. Tvärtom är en sänkning av det totala skattetrycket synnerligen angelägen. Vi har påvisat att ett sådant skattesystem skulle innebära en kraftig stimulans för det personliga sparandet och för kapitalbildningen. Men systemet skulle därjämte kunna användas i konjunkturstyrande syfte. Inför en befarad överkonjunktur kan utgiftsskatten höjas och inkomstskatten sänkas. Konsumtionen blir sålunda belagd med relativt stor skatt, och sparandet stimuleras kraftigare. Den enskilde ställs inför ett val — att visa erforderlig återhållsamhet i konsumtionen och spara mera eller att erlægga utgiftsskatt. Om alla regelmässigt väljer att erlægga skatten, vilket emellertid icke torde bli fallet, indrages köpkraft den vägen, och bättre balans skapas. Väljes konsumtionsåterhållsamhets- och sparandeanväntet sjunker efterfrågan, medel blir tillgängliga för produktionsökande investeringar, och bättre balans skapas. Inför en befarad konjunkturedgång kan skattesystemet utnyttjas på omvänt sätt. Utgiftsskatten justeras nedåt, konsumtionen blir inte belagd med så hög skatt, sparstimulansen minskar, vilket allt resulterar i att efterfrågan stimuleras och hålls uppe.

En kombinerad konsumtionsutgifts- och inkomstbeskattning erbjuder möjligheter, som inte hittills använda finans- och penningpolitiska medel kunnat erbjuda. Den utgör ett kraftigt incitament till ökat sparande och till

ökad kapitalbildning, som är grundläggande förutsättningar för det ekonomiska framåtskridandet. Den erbjuder större möjligheter till ett rättvist hänsynstagande till försörjningsbördan än nuvarande beskattning. Den bör kunna bli ett verksamt medel i konjunkturpolitiken, särskilt då dess användning i konjunktursyfte icke kan framkalla sådana kompensationskrav som varit de måhända svåraste hindren i den ekonomiska politiken. Inte heller är dess användning i konjunktursyfte förenad med räntans benägenhet att särskilt utsätta ekonomiskt svaga. Systemet stimulerar den sista arbetsinsatsen och till ökad arbetsinsats och bör därvid kunna medverka till att reducera de menliga företeelserna på skattemoralens område. Det skulle få en god effekt på ungdomssparandet, underlätta resultatutjämning i beskattningen och utgöra en stimulans till frivilligt trygghetssparande. Det jämställer olika sparformer och lägger icke hinder för den enskildes fria konsumtionsval.

Framför allt skulle systemet medverka till ökat personligt sparande och ökat personligt ägande. Till de glädjande företeelserna i den ekonomiska utvecklingen hör ökat välstånd och en rättvisare inkomstfördelning. Möjligheterna till ett breddat personligt sparande och ägande har aldrig tidigare varit så stora. Jämsides därmed har det materiella trygghetsbehovet kunnat tillgodoses på ett allt bättre sätt. Framtiden ställer ökade möjligheter i utsikt. Samhället bör alltjämt garantera den enskilde grundtrygghet. Välståndshöjning bör fördelas till alla. Med den fördelningen följer konsekvensen att alla måste bidra till välståndets skapande. Därvid utgör sparandet en av de mest grundläggande förutsättningarna. Ett fördelat reellt sparande kan inte åstadkommas utan personligt ansvar. Vårt här diskuterade alternativ ger den enskilde den frihet och valmöjlighet, förutan vilken inget ansvarstagande kan ske. Det ger helheten garanti mot den enskildes missbruk samtidigt som bättre möjligheter öppnas för den enskilde att förbättra sin trygghet och sitt oberoende. Det är en politik som bygger på grundtrygghet, personlig frihet och personligt ansvar.

Orsaken till att man hittills tvekat inför här föreslagna skattesystem ligger i de tekniska svårigheterna, vilka ansetts vara mycket stora. Det skall icke förnekas att systemet erbjuder tekniska och administrativa svårigheter, liksom det är svårt att i förväg utan närmare överväganden och analyser i detalj belysa verkningarna av systemet. Det nuvarande skattesystemet kan emellertid heller inte sägas vara tekniskt okomplicerat och lätt att administrera. Den avgörande skillnaden synes till avsevärd del ligga däri att man blivit van vid det och lärt att behandla det rutinmässigt. Ställdes man inför uppgiften att införa det nuvarande systemet skulle det sannolikt te sig minst lika tekniskt och administrativt besvärligt som införandet av konsumtionsutgiftsbeskattning ansetts vara.

Det förtjänar påpekas att man icke tvekat införa omsättningsskatt trots den omfattande administration en sådan skatt kräver. Den omständigheten att staten undandragit sig kostnaderna för den övervägande delen av administrationen, den del som lagts på företagare och näringsutövare av skilda

slag, får ingalunda tolkas som ett bevis för att administrationen är billig och enkel. Om motsvarande kostnader och arbetsinsatser användes att administrera en konsumtionsutgiftsskatt, skulle man övervinna de svårigheter, som nu sägs lägga hinder i vägen. En avgörande skillnad skulle dock ligga däri att kostnaden skulle bestridas av staten och icke ensidigt av vissa grupper medborgare.

De tekniska svårigheterna vid konsumtionsutgiftsbeskattning får icke överdrivas. Endast en noggrann utredning kan emellertid skapa klarhet beträffande de påståenden som ställts mot påståenden i fråga om detta skattesystems tekniska förutsättningar. En utredning av det tekniska och administrativa förfarandet liksom av vissa alternativa möjligheter vid konsumtionsutgiftsbeskattning är därför synnerligen angelägen.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en förutsättningslös utredning av det tekniska och administrativa förfarandet samt vissa alternativa möjligheter vid konsumtionsutgiftsskatt i enlighet med vad i motionen anförts.

Stockholm den 27 januari 1960

Jan-Ivan Nilsson

i Tvärålund

Thorbjörn Fälldin

Fritz Börjesson

Stig F. Hansson

i Önnarp

Emil Elmwall

Fridolf Jansson

i Benestad

Einar Gustafsson

i Kårby

John Eriksson

i Bäckmora

Rune Gustavsson

i Alvesta